

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 231.893 van 9 juli 2015
in de zaak A. 201.507/VII-39.107.**

In zake: de STEDENBOUWKUNDIG INSPECTEUR
VAN HET VLAAMS GEWEST
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Christian Lemache
kantoor houdend te 3800 Sint-Truiden
Tongersesteenweg 60
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door
1. de Vlaamse regering
2. de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid
beiden woonplaats kiezend bij
de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid

Tussenkomende partijen:

1. Emiel CRAEGHS
2. Marianne DIRKX
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Thomas Ryckalts
kantoor houdend te 1000 Brussel
Wolvengracht 38, bus 2
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 23 augustus 2011, strekt tot de nietigverklaring van de beslissing nr. 000246 van 17 juni 2011 van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid waarbij de invordering van de opeisbare dwangsommen tijdelijk wordt opgeschort tot de definitieve vaststelling van het op 14 april 2011 voorlopig vastgesteld gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Toeristisch-recreatieve as Hoeveweg te Dilsen-Stokkem” of tot de in

artikel 2.2.14, § 6, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna: VCRO) bedoelde termijn is verstreken.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest van de Raad van State nr. 222.714 van 4 maart 2013 is de bestreden beslissing vernietigd.

Bij arrest nr. C.13.0178.N/1 van 20 maart 2014 vernietigt het Hof van Cassatie het arrest van de Raad van State nr. 222.714 van 4 maart 2013.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Ann Van Mingeroet heeft een aanvullend verslag opgesteld.

De verzoekende partij, de verwerende partij en de tussenkomende partijen hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 25 juni 2015.

Kamervoorzitter Eric Brewaeys heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Philippe Vlaemminck, die loco advocaat Christian Lemache verschijnt voor de verzoekende partij, adviseur Andy De Backer, die verschijnt voor de verwerende partij, en advocaat Julie Lauwers, die loco advocaat Thomas Ryckalts verschijnt voor de tussenkomende partijen, zijn gehoord.

Eerste auditeur Tom De Waele heeft advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Na een definitieve strafrechtelijke veroordeling, waarbij wordt bevolen de plaats in de oorspronkelijke staat te herstellen op straffe van een dwangsom, betekend op 30 januari 2007, geeft de stedenbouwkundig inspecteur aan de tussenkomende partijen op 26 januari 2010 bevel tot betalen van de inmiddels verbeurde dwangsommen.

3.2. Dit bevel wordt op 19 februari 2010 gevolgd door een uitvoerend beslag op roerende goederen voor een bedrag van 24.161,98 euro uit hoofde van verbeurde dwangsommen.

3.3. Het verzet tegen dit beslag wordt verworpen bij beschikking van 14 oktober 2010 van de beslagrechter in de rechtbank van eerste aanleg te Tongeren. Daartegen wordt hoger beroep aangetekend.

3.4. Op 19 maart 2010 dagvaarden de tussenkomende partijen de stedenbouwkundig inspecteur van het Vlaamse Gewest en het Vlaamse Gewest voor het hof van beroep te Antwerpen op grond van artikel 1385quinquies Ger.W. teneinde voor recht te horen zeggen, onder meer, dat zij zich in de tijdelijke onmogelijkheid bevinden om aan de hoofdveroordeling te voldoen en dat derhalve vanaf de start van het planningsproces voor het ruimtelijk uitvoeringsplan op 8 januari 2008 geen dwangsommen meer kunnen worden verbeurd.

Bij arrest van 23 juni 2010 verklaart het hof van beroep deze vordering ongegrond. Het hof zegt voor recht dat er geen aanleiding bestaat om de bij arrest van 31 mei 2006 opgelegde dwangsom op te heffen, de looptijd ervan op te schorten of de dwangsom te verminderen.

3.5. Op 3 januari 2011 verzoeken de tussenkomende partijen de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid (hierna: HRH) “de tijdelijke opschorting van invordering, minstens de slechts gedeeltelijke invordering, van de bij arrest van het Hof van Beroep te Antwerpen dd. 31.05.2006 [...] opgelegde dwangsommen te bevelen en dit vanaf de start van het planningsproces voor het RUP op 8.01.2008 tot uitspraak wordt gedaan in laatste administratieve aanleg over de aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning tot regularisatie van kasteelhoeve Litzberg die binnen de 2 maanden volgend op de inwerkingtreding van het RUP 'Toeristisch-recreatieve as Hoeveweg te Dilsen-Stokkem' moet worden ingediend”.

Zij voeren aan dat zij “in de onmogelijkheid [verkeren] om de veroordeling tot herstel in de oorspronkelijke toestand uit te voeren” en dat er sprake is van overmacht vooreerst omdat de kasteelhoeve Litzberg op 14 september 2009 werd opgenomen in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed en ook omdat “het Gemeentelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan in opmaak de regularisatie van de kasteelhoeve mogelijk zal maken”.

3.6. In zijn advies van 4 januari 2011 besluit de stedenbouwkundige inspecteur dat er “geen enkele reden [is] om in te gaan op het verzoek van betrokkenen”.

3.7. Met de bestreden beslissing van 17 juni 2011 besluit de HRH dat de invordering van de opeisbare dwangsommen tijdelijk wordt opgeschort tot definitieve vaststelling van het op 14 april 2011 voorlopig vastgesteld gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Toeristisch-recreatieve as Hoeveweg te Dilsen-Stokkem” of tot de in artikel 2.2.14, § 6, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bedoelde termijn is verstreken.

De HRH stelt onder meer vast dat de kasteelhoeve Litzberg niet meer opgenomen is in de Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed en niet

beschermd is als dorpsgezicht.

De HRH besluit dat “[d]e bestaande constructies en gebouwen die het voorwerp vormen van de [hoofd]veroordeling bij het voornoemde arrest van 31 mei 2006, kunnen [...] worden geregulariseerd, mocht het voorlopig vastgestelde uitvoeringsplan definitief worden vastgesteld” waaruit hij dan afleidt dat er “grond [is] om tot de tijdelijke opschorting van de invordering van de opeisbare dwangsommen over te gaan, omdat blijkt dat verzoekers een vooruitzicht hebben om voor de inbreuken die het voorwerp vormen van de [hoofd]veroordeling bij het voornoemde arrest van 31 mei 2006 uit de onwettigheid te raken”. De HRH willigt op die grond het verzoek in tot tijdelijke opschorting van de invordering van de opeisbaar geworden dwangsommen. De HRH wijst dan het verzoek tot gedeeltelijke invordering van de opeisbaar geworden dwangsommen af.

3.8. Bij arrest nr. 222.714 van 4 maart 2013 verklaart de Raad van State het bestreden besluit nietig.

Het Hof van Cassatie vernietigt bij arrest C.13.0178.N/1 van 20 maart 2014 dit arrest op grond van volgende overweging:

“Eerste onderdeel

1. Wanneer het Hof op grond van het artikel 33 Wet Raad van State en het artikel 609, 2° Gerechtelijk Wetboek kennis neemt van een voorziening tegen een arrest waarbij de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State afwijzend beschikt op een exceptie van onbevoegdheid, oefent het Hof toezicht uit op de redenen waarom de Raad van State op die exceptie afwijzend heeft beschikt of geweigerd heeft kennis ervan te nemen. De motivering van de Raad van State moet het Hof in staat stellen het bij voornoemd artikel 33 aan het Hof opgedragen toezicht uit te oefenen.

2. De eiser heeft voor de Raad van State aangevoerd dat:

- het werkelijk en rechtstreeks voorwerp van de bestreden beslissing de invordering van een schuld en de modaliteiten waaronder deze schuld wordt ingevorderd, betreft;
- de vordering van een schuld, de uitoefening van een vorderingsrecht door het Vlaamse Gewest betreft;
- betwistingen over de uitoefening van een vorderingsrecht, dat een subjectief recht is, overeenkomstig de artikelen 144 en 145 Grondwet exclusief

aan de hoven en rechtbanken toekomen en niet behoren tot het objectief contentieux waarvan de Raad van State als bestuursrechter kennis neemt.

3. Het arrest beantwoordt dit verweer niet en schendt aldus artikel 33 Wet Raad van State.

Het onderdeel is gegrond”.

3.9. Inmiddels hebben de tussenkomen partijen in de zaak die heeft geleid tot arrest van de Raad van State nr. 222.714 derdenverzet aangetekend. Deze zaak is bekend onder nr. 209.883/VII-39.106. Het derdenverzet is met arrest nr. 231.892 van heden verworpen.

IV. Ontvankelijkheid

4. De verwerende en de tussenkomen partijen werpen als exceptie onder meer op dat de Raad van State zonder rechtsmacht is. Daarbij wordt onder andere verwezen naar rechtspraak van de Raad van State waarin “omtrent een gelijkaardige vordering van de stedenbouwkundige inspecteur” werd beslist dat het onderzoek van de wettigheid dan wel de machtsoverschrijding behoort tot de bevoegdheid van de rechter van de rechterlijke macht, en dat deze bevoegdheid die van de Raad van State uitsluit.

In het arrest van de Raad van State nr. 227.219 van 29 april 2014 was dezelfde problematiek van ontvankelijkheid van het beroep aan de orde. Daarin worden aan het Grondwettelijk Hof de volgende prejudiciële vragen gesteld:

“Schenden de artikelen 6.1.6, § 2, tweede lid, en 6.1.21, § 1, VCRO

1) de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten

2) de artikelen 10, 11, 13 en/of 179 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 6.1 en 13 EVRM, artikel 1 van het Aanvullend Protocol EVRM en artikel 14 van het Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten

Door aan een orgaan van het actief bestuur, de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid (artikel 6.1.6, § 2, eerste lid, VCRO), de bevoegdheid te verlenen tot het nemen van ‘beslissingen’ in de fase van een rechterlijke

veroordeling, die te allen tijde moeten steunen op motieven bedoeld in artikel 6.1.6, § 2, tweede lid, VCRO - meer bepaald de in Titel VI van de VCRO bedoelde 'specifieke bevoegdheid inzake de invordering van dwangsommen' waarbij de Hoge Raad op gemotiveerd verzoek kan beslissen dat een opeisbaar geworden dwangsom - die op vordering van de stedenbouwkundig inspecteur en/of het college van burgemeester en schepenen door de rechtbank wordt bepaald voor het geval dat aan de door die besturen gevorderde hoofdveroordeling bedoeld in artikel 6.1.41 VCRO niet wordt voldaan – slechts gedeeltelijk wordt ingevorderd of dat deze invordering tijdelijk wordt opgeschort na overeenkomstig artikel 6.1.21, § 1, eerste lid, VCRO 'in het bijzonder' rekening te hebben gehouden met de door de veroordeelde overtreder gestelde handelingen en genomen engagementen met het oog op een correcte uitvoering van de hoofdveroordeling, en in voorkomend geval, na een negatief of ongunstig schriftelijk advies of bij ontstentenis van een advies van het bestuur dat instaat voor de invordering van de dwangsom (artikel 6.1.21, § 3, VCRO)?”.

Het is het aangewezen ook in de huidige zaak het antwoord op deze prejudiciële vragen af te wachten.

BESLISSING

1. De Raad van State heropent de debatten.

2. De Raad van State gelast het door de auditeur-generaal aan te stellen lid van het auditoraat het onderzoek van de zaak voort te zetten.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van negen juli tweeduizend vijftien, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Eric Brewaeys,	kamervoorzitter,
Peter Sourbron,	staatsraad,
Patricia De Somere,	staatsraad,
bijgestaan door	
Bart Tettelin,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Bart Tettelin

Eric Brewaeys